

وہشانندی پیچکە بەردی، باشتەرە لە تاشەبەردی کە نہیتوانی

هەژین

ئەمە پێشنیارە نەك نامۆژگاری، نەكەن پێش خۆبندنەوێ سەنگەرم لیبگرن. بۆ ئەوەی شەس بەم نوسینە سمیلێ چەورنەكا، چەند بارەى دەكەمەوہ : پارت بە ھەموو شیوەكانییەوہ، دەزگەى فریودان و سەركوتە، تۆرى وردە بۆ راو دەستەمۆى توخمە وشیارە بەرھەلستكارەكان !

(حككع)* لە بەیاننامەيەكدا كە لە ۲۶|۰۸|۲۰۰۳ دا دەرکراوہ، لە پۆل و ئەرکی دەستبەجیی بە ئاگا ھاتووہ و ھەك چەند سالی رابوردو، پركردنەوہى بۆشايی ((دەولەت))ى كردۆتەوہ دەرمانى دەردمان. ھەرچەندە من بە خۆم ئەم بۆشايیە بەدى ناکەم، بەلام ھەول دەم باز بەسەر بەیاننامەكەدا نەدەم و پێبەپیی باسەكە بپۆم. بەیاننامەكە ئاوا دەستپێدەكات :

- شەرى ئەمریکا و دارمانى رژیمی بەعس، بۆشايیەكى دەولەتى لە عێراقدا ھیناوتە كایەوہ. بۆشايیەك كە تايیدا ھيچ بەدیلیك تا ئیستا نہیتوانیوہ وەكو جینشینی حكومەتى بەعس خۆى سەقامگیر بكات و ئیدارەى سیاسى كۆمەلگا بەدەستەوہ بگريت.

ئەمە ھەمان قەوانى سالانى پێشووہ، كە بۆ بارودۆخى كوردستان لیدەدراو ناوہرۆكى پرسەكەش شیوہنى دەسەلات بوو، ئەگینا ھەك سەردەمى پێش راپەپینی (۱۹۹۱)، ھەموو دامودەزگەكانى سەرورەى و سەركوت لە ئارادابوون، ھیندە نەبێ كە ئەنگۆ خاوەن شكۆ نەبوون ! ئەو پۆكەش بە ھەمان شیوہ، لە برى سەدام، بریمەر، لەبرى پارلەمانەكەى بەعس، لیژنەى فەرمانرەوایی، لەبرى یاسا ئیسلامیانەى عەرەبى سونى، یاسای ئیسلامیانەى عەرەبى شیعیە دانراوہ. تا ئەوئەندەش دەگەرپتتەوہ سەر سوپا، نەك سوپا شەق و شەركەى بەعس، ئەو سوپای پێشەى ئەمریکای زلھیزو ھاوپەیمانەكانى ھییە، ھەموو دیاردەيەكى دەولەت دیارە، ھەموو شتێ بۆ خواپیداوان لە ئارادایە، تەنیا بەشمەینەتى چەوساوەكان نەبێ كە ھەزار ئەوئەندە زیادیکردوہ، وەلى ئەوئەش بە پركردنەوہى بۆشايی دەولەت چارەسەر ناکرێ، بەلكو بە لەناوبردنى دەولەت دەكرێ !

- وەزعی ئیستا وەلامدانەوہ بە مەسەلەى دەولەتى كردوہ بە مەسەلەيەكى دەستبەجی و میحوەرى كۆمەلگای عێراق و كەنالى سەرەكى بۆ چارەسەرى كیشە و گرتەكانى. چ ئەو ئیدارە مەدەنیەى كە ئەمریکا رایگەیاندوہ وە چ ئەنجومەنى حوكمی كاتى پیکھاتو لە لایەنە دینی و عەشایری و قەومیەكان، جگە لەوہى ھيچ مەشروعیەتیکیان نیە، لە رووى عەمەلیشەوہ ناکام ماونەتەوہ. ئەمەش بواری كردووەتەوہ بۆ دەست وەردانى باندى مافیایی لە كاروبارو ژيانى رۆژانەى خەلك و پیشیلکردنى مافەكانیان.

من نازانم لەكویدا باس لە بوون و نەبوونی مەشروعیەت دەكەن، ئاخىر چۆن لە كۆمەلگەيەكى چینیایەتیدا، سەرورەى یا فەرمانرەوایی دەستەيەك یا چەند پارتیک شەرعیەتى نییە ؟ دەكرێ بلین ریکخستنى كاروبارى كۆمەلگە لەسەر ریسای سوڤیەتى لە كۆمەلگەى چینیایەتیدا شەرعیەتى نییە یان لە كۆمەلگەى ناچینیایەتیدا سەرورەى و فەرمانرەوایی تاك یا فرە پارتى شەرعیەتى نییە. ئەم وتەى ئەنگۆ ئەوئەدەگەیینى، كە سەرورەى و دەسەلات و بەرپۆبەردن لەدەست ئەنگۆ بى شەرعیەتى ھییە !

- حزبى كۆمۇنىستى كرىكارى عىراق پى لەسەر ئەو دەدەگىت كە دەبى حكومەتى ئايندەى عىراق، حكومەتى راستەوخوى خەك بىتو لەلايەن خەلكەو دەيارى بىرىت. بەم پىيەش نە ئىدارەى فەرزكراوى ئەمىركاو نە ئەنجومەنى حوكمى ھىزو لايەنە قومى و ئىسلامىەكان جگە لەوہى دژى بەرژەوہندىەكانى خەلكن، ھىچ مەشروعىە تىكىشىان نىە. بۆيە دەبى وەلابىرىن و لە جىگاياندا حكومەتىكى دلخوازى خەلك لەسەر بناغەى دەخالەتى راستەوخوى جەماوەر دابمەزىت.

وا ديارە حكە دەولەت و حكومەتى لىگۆراوہ، ئەگىنا باسى لە بۆشايى دەولەت نەدەكرد، ئاخىر نىكەى سى چارەكە سەدەيەكە عىراق دەولەتەو پىشترو ئىستاش لە ناوہندە جىهانى و ناوچەيىەكاندا ئەمە بەرپەسى ناسراوہ و دەناسرى، بەلام گۆرىنى فۆرمى دەولەت شتىكى ترە، ھەرچەندە ھەمان فۆرمى جارائە بە كەمى دەستكاريىەوہ. دەكرى باس لە نەبوونى بەرپۆەبىردنى لىكەلپىكراو لەسەرتاسەرى عىراقدا بىرى، بەلام عىراق دەولەتەو حكومەتىش ھەر ئەو لىژنە ناشەرعىيەى فەرمانرەوايى عىراقە، كە ئەنگۆ باسى لىوہدەكەن. ھىوادارم لە وەرگرتنى مۆلەتى ياسا بىدا پەلە نەكەن وەك لە حكومەتى كوردستانى سالى ۱۹۹۳دا كردتان. لەوانەيە بلىن كەى ئەوكات (حكە) دامەزرايون، من مەبەستم لە پارچەكانى حكەيە.

ھەرەھا (حكە) رونى ناكاتەوہ، چۆن حكومت يا بەرپۆەبەرايەتى داھاتووى عىراق، لەلايەن خەلكەو دەيارىدەكرى، بە چ شىوازيك ؟ ئىدارەى داسەپىنراوى ئەمىركاو لىژنەى فەرمانرەوايى ھىزو لايەنە قەومى و ئىسلامىەكان چۆن وەلابىرىن، بە چ شىوازيك ؟ وە حكومەتى دلخوازى خەلك چۆن لەسەر بناخەى راستەوخوى جەماوەر دادەمەزرى ؟

- حزبى كۆمۇنىستى كرىكارى بۆ وەلامدانەوہ بە بۆشايى دەولەت و چارەسەرى گىرەتەكانى كۆمەلگەى عىراق و دەستەبەركردنى داھاتوئەكى باشتر و شادو ئازادو ئىنسانى بۆ خەلك، ھەولەدات دەسەلاتى سىياسى بەدەستەوہ بگىرت و حكومەتىكى پشت بەستو بە ئىرادەى خەلك لەسەر بناغەى حاكىمىەتى شورايى پىكەيىنىت، بەم پىيە بۆ دامەزىراندنى جەمھورى سۆسىالسىتى لە عىراقدا تى دەكۆشىت.

بەپىي ئەم بىرگەى سەرەوہ بىت، ئەگەر بۆشايى دەولەت لە كۆمەلگەى چىنايەتى عىراقدا نەبوايە، (حكە) بىرى لە وەھا كارىك نەدەكردەوہ، كە بەپىي ئەلفوبىيى پرۆگرامى گشت پارتەكان بە گشتى و پارتە ماركسى- لىنىنىەكان بەتايىبەتى ئەوہ ئەركى سەرەكىيە خۇيان واتەنى بۆ لەناوبىردنى چەوسانەوہى چىنايەتى، ئەى لە بارى پىچەوانەدا چىان دەكرد ؟

لەوہى سەرەوہ سەرنجراكىشتەر ئەوہىە، كە (حكە) ھەولەدات دەسەلاتى سىياسى بەدەستەوہ بگىرت، واتە بىتتە دەسەلاتدار، ئەوسا حكومەتىك پشتبەستو بە تواناي خەلك لەسەر بناخەى بەرپۆەبەرايەتى شورايى پىكەيىنىت، بەم پىيەش بۆ دامەزىراندنى كۆمارى سۆشىالسىتى تىدەكۆشىت ! ئاخىر من تىناگەم كە (حكە) دەسەلاتى سىياسى وەك پارت گىرتەدەست، چۆن حكومەتى پشتبەستو بەخەلك پىكدىنىت ؟ ئەى ئەگەر زۆرىنەى خەلك وتيان حكومەتى نە شورايى ! كە حكومەتى پشتبەستو بە توانايى خەلك لەسەر بناخەى شورايى پىكەت، ئىتر كۆمارى سۆشىالسىتى دادەمەزىنى؟ من تىناگەم (حكە) چۆن ھول بۆ دەسەلاتى سىياسى دەدات؛ بە راپەرىنى

بەلام من لىرەدا سەرەپاي ئەوھى كە لە شوئىنى خۆمەوھ خەبات بۆ ئەوھ دەكەم چەوساوەكان رىزى پارتەكان بە گشت پەنگەكانەوھ چۆلكەن و لەناو بزوتنەوھى جەماوھرى سەربەخۆدا خۆپىكخەن و بەشدارى لە هېچ دەنگدانىكدا نەكەن چ بۆ ھەلبۇزاردنى كاندىداى شارەوانى چ بۆ كاندىداى پالەمان، چ بۆ رابەرو سەركرەدە، وىپراى ئەمانە بەخاترى سەوزبوونى چلى لە خۆزگەكانى ئەو پىنچ ھاوپىيىيە كە بوونە قوربانى هېچ، چەند پىشنيارىك دەخەمە بەردەم (حككع)، بەو ھىوايەى بە ئامۆڭگارى وەرنەگرن و لەخوارەوھرا سەيرىيان بكەن نەك لەسەرەوھ !
بە بپواى من :

- گەر لە دە سالى رابوردودا (حككع) (پككك) بوايە، ئىستا لە كوردستان خاوەنى جەماوھرى خۆى بوو و ئەو بەرە سىيەمە دەبوو كە لە ۱۹۹۵ و ۱۹۹۶ دا پاگەندەى بۆ دەكرد.

- گەر لەبرى (حككع) (حكك لە كوردستان) يا (حكك لە عىراق) بوايە، ئەمەش بە كردهوھ نەك تەنيا ناو، چونكە ھەر ئەندامىكى (حا لە كع) وەك موسولمانىك لە ولاتانى تر ھەلدەسوپى نەك وەك كوردىك يان عىراقىيەك.

- (حككع) خۆى بكا بە قوربانى بزوتنەوھ كۆمەلەيەتییەكان، نەك بە پىچەوانەوھ، وەك لە سەروبەرى ئايارى ۱۹۹۴ دا لە بنكەى يەكئىتى بىكاران لە ھەولير بە «شەمال عەلى»م وت ((ئەگەر بزوتنەوھ جەماوھرىيەكان لەسەر پىي خۆيان راوەست)) ئەوا بەدلىيايەوھ سەبەينى ئازادى دەربرپن و ھەلسورپان و رىكخراوبوون و خۆپشاندان و سىياسى لە كوردستاندا، مسۆگەر دەكەن. ئەگەر ھەلەى چەپەكانى ئىران لە راپەپىنى ۱۹۷۹ دا دوبارە بکەنەوھ و بىيانكەنە قوربانى خۆتان، ئەوا پۆڭىك وەك ئەوان دەبى لە ھەندەرەنەوھ خۆزگە بەم پۆڭانە بخوازن و كەس بەرگرى لە داخستنى بارەگاكانتان ناكات، خۆشتان ئەو ھىزە نابن.

- رىفراندۆم بۆ چارەسەرى كىشەى نەتەوايەتى وەك تاكتىك بەكار نەھىنايەو وەك ئامانىجى ئەودەم كارى جەماوھرى بۆ بكرديە. ئەم خالە ئىستا لەھەر كات زياتر پىويستە، چونكە جىابوونەوھى كوردستان بەرگرە بەو قەسابخانەيەى كە خۆتان لە سايەى لىژنەى فەرمانرەوايى عىرادا پەنجە بۆ ئەگەرى پادەكىشن. ئىستا لەھەر كات زياتر بوو بۆ كاردن فراوان بوو، خەلكى زياتریش ئامادەيە، دەكرى حككع لەبرى چاوەپوانى رىشسپىتى رىفراندۆم، ھەولەت، ئەو پارتو كۆپوكۆمەلەنە بكا بەتەلەى تاكتىكى ھەولەكەيانەوھ. ھەرەھا ئەركى سەرشانى (حككع) يە وەك پارتىكى سەرتاسەرى بىجگە لەوھى كە پاگەندەى كۆمۇنىست بوون دەكات، لە خوارو و ناوھراستدا راي گشتى جەماوھرى بىناگاي عەرەب زمان بۆ ئەم پرسە راکىشى و پشتيوانى ئەنتەرنەسيونالىستانە چ لە خوارو و ناوھراست چ لە ئاستى جىھانىدا هېچ نا بۆ دەولەتە سەربەخۆكەى خۆيان راکىشى.

- لەبرى مەراسىم و ئاھەنگ، لە دژى بپيارو بەندە دژە مرۆيەكانى لىژنەى فەرمانرەوايى بۆ دەستورى داھاتوى عىراق، جەماور بىنئىتە سەر شەقام، لە خوارو و ناوھراستدا. بۆيە دەلىم خوارو و ناوھراست، چونكە ئەو بپيارانەى تا ئىستا دراون، لە بەرژەوھندى شوقىنيزمى عەرەبن و دەتوانم بلىم لە كوردستان ۹۵٪ خەلك دژيانەو دژيان دەبىت. لەوانە بپيارى رەگەزننامە بەخشىن و پۆڭى جىھانى ھاوتايى ژن و پياو (نەك پۆڭى جىھانى ژن)****

- گەر (حككع) دەخوازى، ئەزموون لە ھەلەكانى دەسالەى يا راستر بلىم سىازدە سالەى پىشوو و ھەرگرى و لە ھاوسەنگى ھىزەكاندا شوئىنى خۆى بكاتەوھ و بەرھەلستگەر بىت بە كردهوھ نەك بە قسە، دىسانەوھ چوونەوھ ناو بزوتنەوھى جەماوھرى و كاركردن وەك پۆلىك يا بالىك لە بزوتنەوھى كومونىستى نەك رابەرو فەرناندەرو شوانەى چەوساوەكان، ئەوا تەنيا مسۆگەرکەرى ئەو ھىزەيە، كە بتوانى بەرەنگارى

ههولە ناوچهیی و جیهانییهکانی سه‌رمایه‌داری - خۆیان واته‌نی - به سیناریۆ پشه‌که‌ی ئەمریکاشه‌وه له عێراقدا، بێته‌وه. له هه‌لیکیت‌دا باس له چۆنیه‌تی هه‌لسۆپانی کومونیسته‌کان له بزوتنه‌وه جه‌ماوه‌رییه‌کاندا ده‌که‌م، لێره‌دا بوار که‌مه بۆ ئه‌و باسه.

- پێویسته (حکک) کونجی قه‌ناعت نه‌گرێ و به خۆبه‌ستنه‌وه به شیوازی باوی سۆشیال-دیموکراتانه له هه‌ولی به حیزبیکردنی رێکخراوه‌ی جه‌ماوه‌ریدا نه‌بێ، به‌لکو پێویسته به‌دوای شیوازی گونجاو نوێدا بگه‌ڕێ، شیوازی که رێکخراوه جه‌ماوه‌رییه‌کان له بزوتنه‌وه جه‌ماوه‌رییه‌که دانا‌بێ.
- ئەگه‌ر ئه‌و پۆ بته‌وانێ چهند پرسیکی ئه‌م ساته‌وه‌خته چاره‌سه‌ر بکری، زۆر له ده‌ستگرتن به هه‌ندی دروشمی ناوه‌خت و نه‌زۆک باشتره. له‌وانه چاره‌سه‌ری کێشه‌ی نه‌ته‌وايه‌تی کورد، جیا‌یی ئایین و ده‌وله‌ت، هاوتایی هه‌مه‌لایه‌نه‌ی ژن و پیاو، ئازادی هه‌لسۆپانی سیاسی و... به رێسا‌کردنی شیوازی ریفرا‌ندۆم له خه‌باتکردن و هه‌لسۆپانی کاروباری کۆمه‌ڵکه‌دا .
- به‌شداری و چونه‌ناو به‌ره‌ی هێزه چه‌پ و پێشکه‌وتنه‌کان و له‌وانه به‌ره‌ی کاری هاوبه‌ش.
- دواجاریش، دورکه‌وتنه‌وه له شه‌ره‌ده‌نوکی ناو ما‌ڵپه‌ر و چاته‌کان، که ناحه‌زانتان ئاگایانه به‌و کارانه‌وه کادیر و ئەندامه‌کانتان خه‌ریک ده‌که‌ن و ده‌تانکێشنه پای شه‌ره‌ده‌نوکی زۆر نزم و شه‌رماوه‌ر. که ده‌کری له‌م باره ناسکه‌دا، له زۆر بواری گونجاو کارادا کاربکه‌ن و جه‌ماوه‌ر له مه‌ترسییه‌که به ئاگا بێنن که هه‌ره‌شه له داها‌تووی مرۆقاییه‌تی ده‌کات. هه‌روه‌ها له‌بیرتان نه‌چیت، که کومونیزم دژبه‌ بۆرژوازییه وه‌ک چینیک نه‌ک ته‌نیا ناحه‌زی ئایدۆلۆژیایا‌کانی. له‌ناو‌بردنی سه‌رمایه‌داری به له‌ناو‌بردنی کۆمه‌ڵگه‌ی چینایه‌تی ده‌بێ نه‌ک ته‌نیا به‌ بریندارکردنی پایه ته‌قلیدییه‌کانی.
- زۆر شتێتر که من له‌م ساته‌دا ده‌رکیان نا‌که‌م و ده‌شیته‌ هاو‌رییه‌کیت ئه‌و پۆ یا سه‌به‌ی ده‌رکیان بکات...

* مه‌ستم له به‌کاره‌ینانی (حکک) سوکایه‌تی نییه، به‌لکو له‌به‌ر ئه‌وه‌یه که ناتوانم پاشگری کومونیس‌ت‌بوون و سۆشیالیست‌بوون له‌پاش هیچ پارت و رێکخراویک دانیم، چونکه پیموایه کومونیزم بزوتنه‌وه‌یه‌کی کۆمه‌لایه‌تییه، نه‌ک حزبی، دژی سه‌روه‌رییه نه‌ک بۆ به‌ده‌سته‌ینانی سه‌روه‌ری، له‌ناو‌یه‌ری چینه‌کا‌نه نه‌ک سه‌رخه‌ری چینیک.

** هه‌رچه‌نده رێکه‌وتی راگه‌یانده‌که‌ کۆنه، به‌لام من له‌م پۆژانه‌دا ئه‌م وتاره‌م به‌رچاو‌که‌وت.

*** (حاکم) مه‌به‌ست له (حه‌ره‌که‌ی ئیسلامی له کوردستان عێراق)ه.

**** خۆشم پێشتر ئه‌م ناوه‌م به‌هه‌له به‌کاربردووه، به‌لام راستکردنه‌وه‌ی پێویسته. ئەگه‌ر (پۆژی جیهانی ژنان راست) بێ، ئه‌وا ده‌کری هه‌ر نه‌ته‌وه‌و مه‌زه‌بییک به جیا ئه‌و پۆژه دیاری کات، به‌لام ئه‌و پۆژه پۆژی خه‌باتی کومونیس‌ته‌کا‌نه بۆ هاوتایی ژن و پیاو، هه‌ر ئه‌وانیش کردیان به پۆژی جیهانی و سیمبولیشه بۆ خه‌باتکاری چهند ژنه کریکاریک که بوونه قوربانی ئه‌م ئامانجه‌ پیرۆزه واته هاوتایی ژن و پیاو.